

Za gospodarje

Maribor, dne 6. oktobra 1937

Občinska trošarina za vino lastnega pridelka

Razširja se kriva razlaga o občinski trošarini za vino, ki ga vinogradnik prodaja od pet litrov naprej. Navadno se razlaga tako: Ako občina zahteva te trošarino, jo mora plačati prodajalec-vinogradnik.

Tudi v našem kraju je začela leta 1936 neka občina pobirati trošarino za vino, prodano od vinogradnikov od pet litrov naprej, in sicer 1 din od litra. Seveda so se branili vinogradniki tega plačila (občina je na ljubo gostilničarjem uvedla to trošarino). Ker je občina vztrajala pri svojem, se je obrnil neki vinogradnik v tej zadevi na kr. bansko upravo in je dobil sledeči odgovor:

Kr. banska uprava v Ljubljani, 23. aprila 1936, št. II. No. 12381/I.

Na Vaše zaprosilo s dne 13. aprila 1936, št. 187, v zadevi plačevanja občinske trošarine se dajejo naslednja pojasnila:

V smislu navodil, danih oddelkom finančne kontrole in občinam, je potrjeno plačilu občinske trošarine vse vino, ki se konsumira na področju občine. Občinske trošarine je oproščeno samo vino lastnega pridelka za lastno uporabo, mašno, beraško in prevžitkarsko vino. Ako prodaja vinogradnik vino lastnega pridelka v količini nad pet, odnosno nad 50 litrov, je sicer oproščen občinske trošarine, a plačati jo mora konzument. Zaradi tega je dolžan prodajalec voditi točen seznam, komu je prodal vino in koliko, da more na podlagi tega oddelku finančne kontrole ugotoviti konzumenta, ki ni plačal odpadajoče občinske trošarine. — Po pooblastilu itd. načelnik upravnega oddelka: Podpis.

Ker občina s svojo trošarino ni odnehala, dasiravno se je finančni kontroli predložil zahtevani seznam konzumentov — grozilo se je celo z rubežjo — se je imenovani vinogradnik zopet obrnil na kr. bansko upravo z vprašanjem, ali je zgoraj navedeni odlok razveljavljen. Po finančni kontroli je dobil sledeči odgovor:

Kr. banska uprava v Ljubljani, 5. septembra 1936, št. II. 12381/2—3-27.

Oddelku finančne kontrole v I. s prošnjo, da obvesti I. L., da je glede pobiranja občinske trošarine še vedno v veljavi odlok z dne 24. aprila 1936, II. No. 12381/I. — Prodajalec-vinogradnik je le tedaj dolžan plačati občinsko trošarino, ako ne more dokazati, komu je prodal vino. — Po naredbi bana, banovinski svetnik: Podpis.

Toliko v vednost vsem vinogradnikom, ki prodajajo svoje vino od pet litrov naprej!

Vprašanja in odgovori

Sprememba pogodbe. H. F. v L. Vprašate, ali bi izročilno pogodbo lahko razveljavili, vrnili tastu polovico posestva, Vi si pa računali izdatke; eventualno, ali bi lahko dali tastu enkratno odpravnino. — Oboje je sicer mogoče, a le v sporazumu s tantom. Prisiliti pa ga k temu ne morete. V kolikor pravite, da Vas je notar premotil, da niste napravili take pogodbe, kot ste jo sprva nameravali, se ne bo dalo nič doseči, odnosno spreminjati, ker je notar gotovo trdil, da Vas je poučil o naravi pogodbe in da ste Vi izjavili resno, trezno, premišljeno voljo, take pogodbe skleniti, kot se je zapisala.

Napačen zapis izročilne pogodbe. H. F. v L. Tast Vam je izročil polovico posestva in si izgovoril polovico vinskega pridelka. Druga polovica posestva je bila že od prej last Vaše žene. Ko ste pri notarju sestavili izročilno pogodbo, se je zapisalo, da Vam tast izroča celo posestvo. Z enim nam na to terja sedaj tast od Vas polovico vinskega pridelka celega posestva. Vprašate, kaj naj storite, ko ne morete take dajatve. — Ako se je dogovorilo in zapisalo, da si tast izgovori polovico vinskega pridelka na izročnem posestvu, tedaj mu gre le četrtnina vsega. Jasno je, da Vam tast ni mogel izročiti več nego le svojo polovico posestva, ako je druga polovica bila že od prej last Vaše žene —

tako, da Vam ne bo težko dokazati, da se je pripetila pomota pri zapisu pogodbe. Seve pa ni nemogoče, da si ne bi bil tast, čeprav Vam je izročil le polovico posestva, dal od Vas obljubiti polovico vinskega pridelka, kolikor ga zraste na celem posestvu! — V pravdi ni nujno, da se daste zastopati po odvetniku. Prosite sodnika, naj Vam med pravdo da potrebne nasvete, kaj vse morate navesti in staviti pod dokaz. Menimo, da boste sami najboljše vedeli, o čem se je govorilo in kakšna je bila Vaša in Vašega tasta volja.

Hranilna knjiga namesto denarja. J. K. P. V notarskem pismu imate zapisano, da dobite, ako greste od doma, znesek 20.000 dinarjev. Sedaj Vam ponujajo hranilno knjigo z vloge 20.000 din in vprašate, ali ste jo dolžni sprejeti. — Ker v pogodbi ni bilo določeno, da imate dobiti vlogo, odnosno hranilno knjigo, je jasno, da Vam pritiče denar. Radi tega niste dolžni sprejeti kaj drugega.

Unitas — pomožna blagajna. J. P. Nam je ta blagajna neznana in zelo dvomimo, da bi bila kaj boljša od enakih že propadlih. Držite se »Vzajemne zavarovalnice«, odnosno »Karitas«. Ako Vam drugi za manjši denar več obljublja, ne bodo mogli dolgo vzdržati.

Rojenje čebel. L. S. pri Sv. L. Ob rojenju Vaših čebel Vam je en roj ušel preko meje. Zatekel se je k živi meji kraj njive, kjer ga žal niste opazili. Šele tretji dan po rojenju ste bili obveščeni, kje se roj nahaja. Takoj ste se podali k sosedu ter zahtevali izročitev čebel, soseda pa je to odklonila in vrh tega osporavala, da bi bil roj Vaš. Ponudili ste ji 10% vrednosti kot najdenino in celo odškodnino, pa nič ne pomaga. Orožniki so Vam svetovali, naj sosedo tožite. Vprašate, kaj Vam je storiti in ali ima čebelarstvo društvo v svojem pravilniku urejene podobne slučaje. — Stvar je urejena v občem državljanem zakonu, ki določa, da morate roj zasledovati v dveh dneh (od rojitve). Ako pa lastnik plemenjaka roja v dveh dneh ne zasleduje, ga sme na javnem svetu vsakdo zase vzeti in obdržati, na svojem pa zemljiški lastnik. — Potemtakem žal ne morete od sosede ničesar zahtevati (nobene odškodnine, odn. primerno ceno za roj) in bi bila vsaka tožba brezuspešna.

Odvetniški stroški višji nego dolgovana glavnica. K. A. v S. Trgovcu ste od 1. 1.

1932 dolgovali 2.548 din, izterjaval Vas je potom odvetnika, ki Vam je napravil 3.380 din stroškov. Vprašate, kam se naj pritožite. — V kolikor Vam sodišče ni priznalo zaščite, ne morete ničesar več ukreniti. Ako so posamezni stroški določeni od sodišča in Vam naloženi v plačilo pod pretinjo izvršbe, ste rok za rekurz že zamudili. Ako pa kake stroške zahteva odvetnik sam brez omenjene sodne odločbe, vprašajte na kak uradni dan (v sredo ali soboto) na sodišču, kjer imajo spise, ali so od odvetnika zahtevani stroški primereni. Ako so pretirani, Vam jih ni treba plačati, marveč se pustite lahko tožiti. Sevé morate paziti, da višino stroškov morda prehitro ne priznate napram odvetniku, kajti potem, odn. pozneje ne morete več ugovarjati pretiranosti in bi v pravdi podlegli. Ni zakona, ki bi preprečil, da bi odvetnik, čeprav gre za izterjavo razmerno malega zneska, ne povzročil dolžniku s tožbo in raznimi izvršilnimi predlogi visoke stroške ter ga spravil na boben.

Porok in plačilo obresti. M. V. v K. Vaš pokojni oče je pred leti prevzel pri Posojilnici poroštvo za nek tuj dolg in podpisal zadolžnico. Vprašate, ali ste dediči dolžni plačati obresti, katerih glavni dolžnik ni plačeval, tako da je glavnica (najbrž mislite le skupno vsoto dolga) sedaj večja. — Naš obči državljanjski zakon stoji v dvomljivih slučajih na stališču omejenega poroštva. Določa, da se poroštvo ne sme dalje raztezati, nego je porok izrečno izjavil. Vendar je tisti, kdor prevzame poroštvo za obrestno glavnico, odgovoren tudi za obresti, a le za tiste, katere izterjati upnica še ni imela pravice. Upnica mora vsak posamezni obrestni obrok takoj po njegovi zapadlosti izterjati. Ako tega ni storila, tedaj radi tega porok ne sme trpeti, marveč je prost jamstva za tiste obresti, ki bi jih upnica morala in mogla izterjati. — Opozarjamo Vas, da poroštvena pogodba prestane v treh letih po porokovi smrti, ako upnica medčasno dedičev ni sodno ali izvensodno opominjala na plačilo dospellega dolga in ako porok ni dal ročne zastave, niti hipoteke.

Višina odvetniških stroškov. Efka. Sosed Vas je tožil radi pešpoti. Sporni predmet je njegov odvetnik ocenil na 12.000 din. Prva razprava se je vršila na sodišču in je trajala približno pol ure, druga na

licu mesta in je trajala približno štiri ure. Tam ste se poravnali ter prevzeli plačilo dveh tretjin sosedovih stroškov. Odmerjeni so bili na skupno 3303 din in vprašate, ali niso morda previsoko odmerjeni. — Sestava tožbe ob vrednosti spornega predmeta 12.000 din stane 506 din. Razprava, ki ne traja dalj kot eno uro, tudi 506 din. Za vsako nadaljno uro razpravljanja treba plačati polovico več, torej za štiriurno razpravo 1265 din. Ako je na tožnikovi ali toženčevi strani nastopilo več oseb (žena), se stroški povišajo za prvo osebo za 10%, za vsako nadaljno za 5%. Kolkovina je znašala najmanj 253 din, komisijški stroški sodišča okoli 200 din (odvisni so od čina sodnih odposlancev, oddaljenosti od sodišča ter trajanja odsotnosti). Komisijški stroški gredo tudi odvetniku, znašajo pa več nego stroški sodišča. Plačati mu je treba javno prevozno sredstvo, ako ni tega, pa pristojbino za voz (avto), nadalje pristojbino za prehrano in za zamudo časa (prebitega na potu) izven časa trajanja razprave; slednja znaša med 8. in 18. uro po 100 din za uro, v ostalem dnevnem času pa po 50 din.

Kaznovanje divjega lovca. Isti. Divji lovec se kaznuje kot tat, in sicer, ako vrednost ukradene divjačine ne presega 1000 din, s strogim zaporom najmanj sedem dni do enega leta, ki se ne da pretvoriti v denarno kazen. Denarne kazni se mu ne naloži. Lahko pa se izreče pogojno sodbo. Kazen bi bila milejša le, ako je divji lovec bil v stiski, ali ako on ali njegova rodbina niso imeli kaj jesti in je divjačino neposredno porabil za prehrano.

Sadje na drevesu ob meji. Efka. Lastnina drevesa se določa po deblu, ki se dviga iz zemljišča. Vsak zemljiški lastnik sme izruvati korenine tujega drevesa iz svojega sveta in odsekati ali drugače porabiti veje, ki vise v njegov zračni prostor. Ako vej ne poseka, postane lastnik sadja, ki pade s teh vej na njegov svet. Potemtakem smete sadje na vejah, ki segajo s sosednega sadosnika v Vaš zračni prostor, Vi tudi obrati, vendar morate paziti, da pri tem ne stopite na sosedov svet, ker bi Vas sicer sosed smel tožiti radi motenja posesti! — Na drugi strani se sosedu ne sme kratiiti pravica, da zahteva izročitev tistega sadja, o katerem je dokazljivo, da je padlo na Vaš svet z vej, ki ne segajo v Vaš zračni prostor.

Ograja tik ob meji. Efka. Pred leti ste si napravili vrt in postavili ograjo tik meje. Takratni lastnik sosednega zemljišča ni nič ugovarjal, sedanji novi pa pravi, da mora stati ograja najmanj pol metra od njegove meje. Vprašate, ali je to res in ali Vas sosed lahko prisilil k odstranitvi ograje. — Ni nam znan noben predpis, ki bi glede ograje med zasebnimi zemljišči določal, da morajo biti oddaljene pol metra od meje. Zato Vas sosed ne more prisiliti k odstranitvi. Izjema bi bila, ako bi bil sosed priposestvoval kako pravico (n. pr. obračanja živine ob oranju, hoje ali živinogonje) na polmetrskem pasu ob meji. Ako pa ograja stoji že tri leta, je eventualno priposestvana pravica vsled triletnega nelzvrševanja zopet ugasnila.

Zavarovalnica »Drava«. Z. J. v S. Vprašate, ali ta zavarovalnica res obstoja, njen naslov, ali je zanesljiva in ali je zavarovanje pri njej res mnogo ugodnejše in cenejše nego n. pr. pri »Karitas«, kakor to trdi zastopnik »Drave«. — Res obstoja v Mariboru zavarovalna zadruga »Drava« z omejeno zavezo. Deleži znašajo le 10 din, jamstvo pa petkrat toliko, torej le 50 din. Ni nam znano, da bi ta zadruga imela kako posebno premoženje. Uraduje v najetih prostorih na Trgu svobode. Zavarovalne premije so v splošnem pri vseh zavarovalnicah enake, ker so izračunane od strokovnjakov na temelju statističnih podatkov in verjetnostnih računov. Po dosedanjih izkušnjah so vse zavarovalnice, ki so za majhne premije obetale velike zavarovalnine, propadle in so v več primerih celo tisti, ki so zavarovalnine že dobili izplačane, morali slednje vrniti. »Feniks«, ki je tudi operiral z manjšimi premijami, je n. pr. reduciral zavarovane vsote na 45%. Ko želite vedeti za naše mnenje, odnosno nasvet, Vam priporočamo, da zaupate naši »Vzajemni zavarovalnici« in »Karitas«, ki ima milijonske rezerve, velike palače, ki je pač povsem zanesljiva, ki obljubi le to, kar solden zavod more in ki obljubljeno gotovo tudi izplača sedaj, pa tudi — ako Bog da — še nadaljnjih 30 let.

Obnovitev ograje in obstoj iste po treh letih. B. J. D. B. 23. marca 1934 ste na meji postavili ograjo, in sicer na svetu, ki je Vaša last, odnosno ste ga vedno Vi uživali. Letos julija ste staro ograjo za-

domestili z novo, pa je naenkrat začel mejaš ugovarjati. Vprašate, ali Vas lahko toži na odstranitev ograje, pri čemur omenjate, da je mejaš zadnja tri leta pri oranju obračal na svojem svetu, ko ima ob njivi travnik v širini 3,60 m. — Ako stoji ograja res na Vašem svetu, odnosno na svetu, ki ga uživata vsaj 30 let in ste ga torej priposestvovali, Vas nihče ne more uspešno tožiti na odstranitev ograje, ko je stala že tri leta in bi torej dotičnik, ki bi bil imel kako nasprotujočo služnostno pravico, slednjo vsled poteka treh let, odnosno neizvrševanja skozi tri leta, izgubil. Tako je n. pr. mejaš, ki je preje (preden je ograja stala) morda pri oranju obračal živino na Vašem svetu, to svojo pravico izgubil radi neizvrševanja skozi tri leta.

Prilaskanje ceste brez prošnje. M. J. v I. Neka posestnica ima na razpolago javno cesto, ki pa je zelo slaba in blatna, vsled česar je noče uporabljati, pač pa uporablja drugo pot, za katero je njen pokojni mož vedno prosil, ona pa noče prosti že od leta 1930 naprej in pravi, da ne bo prosila. — Ako je navedena posestnica posestvo podedovala in je pokojni posestnik za pot res prosil, smejo lastniki sveta, po katerem teče pot (ako so lastniki trije, morajo skupno tožiti, en sam solastnik ne more) posestnico tožiti na priznanje, da ji pravica do poti ne pristojata in na opustitev voženj. Ako pa je bila že preje sosesstnica in ni nikoli prosila, odnosno je brez prošnje vozila že 30 let, bi bila pravico do vožnje priposestvovala.

Za kvalificirano delavstvo in za vajence ne veljajo minimalne mezde, določene z banovo uredbo z dne 1. avgusta. Tudi za nočno delo ne vsebuje ta uredba nikakih posebnih določil.

Kupčija s hmeljem

V Savinjski dolini plačujejo za izbrani prvovrstni hmelj 25—26 din, za dobri srednji 24—25 din, za srednji 22—24 din, za slabi srednji 19—22 in za slabši 19 din za 1 kg. Prodanega je 85% letošnjega pridelka. Za hmelj iz Vojvodine plačujejo najboljšo blago po 14—16 din, za srednje 10 do 14 din, za ostalo 5—10 din za 1 kg. Radi izvoza našega hmelja v Nemčijo je bil zaključen zadnje dni v Dubrovniku ob

prilki zasedanja stalnega jugoslovansko-nemškega odbora dogovor, po katerem bo plačala Nemčija večjo količino našega hmelja v kliringu. S tem se bo izvoz našega hmelja v Nemčijo znatno dvignil. Letošnjega hmelja je v Nemčijo prodanega 80%. Cene so ostale v glavnem nespremenjene in za doma se plačuje po odbitku 20% izvoznega davka za letošnji Hallertau 42 do 47 din, Spalt 42—55 din, Hersbruck, Anschgrund, Rheinpfalz, Württemberg in Baden 35—40 din, Jura 42—50 din in Tettanang 41—46 din za 1 kg. Posamezne pivovarne plačajo pri direktnem nakupu semtertje tudi nekaj več.

Najvišje cene, plačane zadnji čas za 1 kg najboljšega hmelja raznih provenienc, so bile naslednje:

	1937	1936
	dinarjev	
Nemčija (Spalt)	55	78
Cehoslovaška (Zatec)	30	29
Jugoslavija (savinjski)	26	26
Belgija (Alost)	24	26
Poljska (Lublin)	23	23
Francija (alzaški)	22	23
Amerika (Oregon)	14	44

Sejmska poročila

Mariborski živinski sejem 28. septembra. Prignanih je bilo 12 konjev, 16 bikov, 139 volov, 446 krav in 17 telet, skupaj 630 komadov. Cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 4.50—5.75 din, poldebili 3.75—5, plemenski 3.30—4.50, bikli za klanje 3.30—4.50, klavne krave debele 3.75 do 4.80, plemenske 3.20—4, klobasarice 2.20 do 3.15, molzne 3.25—4, breje 3—3.50; mlada živina 3.70—5; teleta 4.50—6. Prodanih je bilo 402 komadov. — Cene mesu: volovsko meso prve vrste 1 kg 10—12 din, druge vrste 8—10, meso od bikov, krav, telic 6—12, telečje meso prve vrste 8—10, druge vrste 10—12, svinjsko meso sveže 10—14 din.

Mariborski svinjski sejem 1. oktobra. Na današnji svinjski sejem je bilo pripeljanih 274 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari 70—100 din komad, 7—9 tednov 97—105 din, 3—4 mesece 130 do 170 din, 5—7 mesecev 210—340 din, 8 do 10 mesecev 350—440 din, eno leto stari 620—780 din. Kilogram žive teže 6—7.50, kilogram mrtve teže 9—11 din, prodanih je bilo 84 komadov.